

De concentracions
d'empreses sobre el
territori, dedicades
a una mateixa activitat
econòmica, n'hi ha des
del segle XIX. La
proximitat entre elles
ha afavorit sovint la
cooperació i una major
eficiència en els seus
sistemes de treball.
És en aquest context
que neix el concepte
de cluster, que defineix
aquells nuclis
d'empreses que opten
per la cooperació per
millorar la seva
competitivitat.
Als Països Catalans
hi ha actualment
31 clusters censats.

Lirresistible creixement de la globalització dels mercats, la incorporació de noves tecnologies en les activitats productives i el desenvolupament de noves pràctiques de gestió de les empreses pot fer pensar que un concepte tan senzill i local com la ubicació geogràfica d'una empresa en un territori ha passat a ser molt secundària. Però no és aquest el cas dels governs català, valencià i balear, que des de fa uns anys han fet de la teoria dels clusters —com es denomina un grup d'empreses interrelacionades entre si i concentrades en una zona geogràfica concreta— una de les principals eines de la seva política

blir línies estratègiques d'actuació per donar solució a problemes comuns concrets. Però el concepte de cluster no se'l va inventar Porter.

De concentracions d'empreses en un territori concret dedicades a una mateixa activitat econòmica n'hi ha des del segle XIX. Avui dia, al País Valencià, es pot seguir una ruta perfectament delimitada per diferents activitats industrials des d'Alacant a Castelló: el calçat a la conca baixa del riu Vinalopó; el torró a Xixona; el tèxtil de la llar a l'Alcoià, la Vall d'Albaida i Ontinyent; la joguina en el triangle format per Castalla, Onil i Ibi; el moble a la comarca de l'Horta; el

Col·laborar amb el veí per competir al món

industrial per a la millora de la competitivitat de les petites i mitjanes empreses implantades en els seus territoris.

Què és un cluster? El prestigiós economista nord-americà Michael Porter, professor de la Harvard Business School, va posar de moda la teoria dels clusters el 1990 entre els responsables de les polítiques industrials de tot el món arran de la publicació del seu llibre *The Competitive Advantage of Nations*. La innovadora línia d'anàlisi econòmica de Porter parteix d'un enfocament diferent: l'anàlisi de la realitat industrial d'un país o regió a partir de la definició de cluster.

Aquest punt de vista més lligat al territori que a la macroeconomia facilita l'estudi de l'àmbit local de la indústria i permet als dirigents polítics d'aquests territoris concrets i a les empreses esta-

taulell a la Plana de Castelló; l'automòbil i la seva indústria auxiliar a Almusafes; la taronja a València i Castelló; i, per descomptat, el turisme a tota la costa. Però no és l'únic cas.

A Catalunya, d'exemples tampoc no en falten. I tradicionalment s'han identificat determinats territoris amb activitats industrials molt pròpies. És el cas de les comarques lleidatanes, on s'ubica gran part del potencial agroalimentari del Principat. Les comarques del Vallès, bressol del sector tèxtil i metal·lúrgic. O l'economia tarragonina, molt pendent sempre de l'evolució del sector petroquímic.

A les Balears, tot i el monocultiu turístic, el territori també ha acollit determinades concentracions industrials, a escala més petita, en sectors com el calçat (la comarca des Raiguer a Mallorca, veure pàgs. 54 i 55), el formatge (a Maó) i la pell (a poblacions com Inca).